

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Co/107/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1116204717
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Považan
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1116204717.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Považana a členov senátu JUDr. Jany Richterovej a JUDr. Milana Chalupku, v spore žalobcu: O. V., D.. XX.XX.XXXX, N. W. XX, XXX XX W., zast. Advokátska kancelária KONCOVÁ & PARTNERS, s.r.o., so sídlom v Trenčíne, Kpt. Jaroša 1312/29, proti žalovanej: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, o zaplatenie 119.574,25 eur s prísl., na odvolanie žalobcu i žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I v Bratislave zo dňa 8. februára 2019 č.k. 19C/28/2016-223 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej žalobe vyhovujúcej časti m e n í tak, že žalobu zamietal.

V napadnutej žalobu zamietajúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e . Žalovanej nepriznáva náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1/ Súd prvej inštancie rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 600 eur titulom nemajetkovej ujmy, v lehote do troch dní od nadobudnutia právoplatnosti, vo zvyšku žalobu žalobcu zamietol a žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2/ Žalobca sa v spore domáhal zaplatenia 100.574,25 eur titulom náhrady škody a nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 19.000,- eur. Svoj nárok uplatnený žalobou odôvodnil tým, že podal trestné oznámenie z podozrenia spáchania trestného činu podvodu. V nadväznosti na toto trestné oznámenie bolo začaté trestné stíhanie proti P. G. X., D.. XX.XX.XXXX a následne bola podaná obžaloba na Okresný súd Bratislava I, pričom trestné konanie bolo vedené pod sp. zn. 2T/55/2007. Škoda, ktorú si uplatnil a ktorá mu mala vzniknúť trestnou činnosťou podozrivého bola vo výške 100.574,25 eura. Trestné stíhanie bolo uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 2T/55/2007 zo dňa 27.04.2015 zastavené, a to z dôvodu, že obžalovaný G. X. W. XX.XX.XXXX R.. Súdne konanie vedené na Okresnom súde Bratislava I vykazovalo znaky priesťahov v konaní, vzhľadom na čo podal dňa 31.10.2011 sťažnosť na Ústavný súd SR, aby vec posúdil a prípadne prijal opatrenia na nápravu stavu nečinnosti v predmetnom konaní. Ústavný súd SR nálezom sp. zn. II. ÚS 68/2012-56 zo dňa 10.07.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 10.09.2012 a vykonateľnosť dňa 11.10.2012 konštatoval, že Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 2T/55/2007 porušil jeho základné právo ako aj ďalších poškodených v tomto konaní, aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných priesťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Okresný súd Bratislava I ani po rozhodnutí Ústavného súdu nekonal bez zbytočných priesťahov, čo napokon vyústilo do takej situácie, že obžalovaný podľahol svojej chorobe a dňa 03.03.2015 zomrel.

3/Žalovaná žiadala žalobu v celom rozsahu zamietnuť, žalobca si náhradu škody, ktorú si uplatňuje v tomto konaní, uplatnil už žiadosťou zo dňa 21.10.2011, ktorá mu bola doručená dňa 24.10.2011. Už v

tejto žiadosti žalobca tvrdil, že v dôsledku postupu orgánov štátu (okrem iného i nesprávneho úradného postupu OS Bratislava I v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 2T/55/2007) sa jeho pohľadávka voči obžalovanému v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 2T/55/2007 stala nevymožiteľnou. V tejto súvislosti poukázala na § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. a bola názoru, že v tomto prípade sa žalobca o škodu dozvedel už v roku 2011, pre posúdenie začiatku plynutia premlčacej lehoty možno vychádzať z dátumu vyhotovenia žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zo dňa 21.10.2011. Za týchto okolností premlčacia lehota práva na náhradu škody začala plynúť dňa 21.10.2011 a uplynula dňa 21.10.2014. Žalobca si právo na náhradu škody uplatnil žalobou na súde až dňa 04.03.2016, teda zjavne po uplynutí premlčacej lehoty, a to i pri neplynutí premlčacej lehoty počas predbežného prerokovania nároku podľa § 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. V tejto súvislosti tak vzniesla námietku premlčania práva žalobcu a náhradu škody uplatneného v tomto konaní, a to konkrétne v subjektívnej premlčacej lehote podľa § 19 ods. 1 cit. zákona. K podstatne uplatneného nároku bola názoru, že v tomto prípade neboli splnené zákonné podmienky na uplatnenie práva na náhradu škody (existencia nesprávneho úradného postupu, vznik škody resp. nemajetkovej ujmy, príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody). Základnou podmienkou vzniku práva na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. je existencia zásahu orgánu štátu, s ktorým zákon spája vznik zodpovednosti štátu. V tomto prípade je žalobcom namietaným nesprávnym úradným postupom postup Okresného súdu Bratislava I v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 2T/55/2007, poznačený zbytočnými prietahmi. V tejto súvislosti žalovaná poukázala na znenie § 9 ods. 2 cit. zákona a bola názoru, že cit. ustanovenie musí jednoznačne viesť k záveru, že v prípade namietania nesprávneho úradného postupu súdu spočívajúceho v zbytočných prietahoch v konaní je možné vychádzať len z relevantných záverov príslušných orgánov uvedených v § 9 ods. 2. K nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 68/2012 zo dňa 10.07.2012 na ktorý žalobca poukázal, žalovaná uviedla, že je z neho zrejmé, že poznačené nečinnosťou v predmetnom konaní bolo len obdobie od mája 2011 do januára 2012, predtým len čiastočne obdobie od 28.08.2008 do 12.04.2011 (presne nešpecifikovanú časť tohto obdobia súd nepochybne posúdil ako obdobie, počas ktorého súd dôvodne nekonal). Bola tak názoru, že záver o existencii žalobcom namietaného nesprávneho úradného postupu je možné nepochybne prijať len za obdobie konštatované v citovanom náleze, teda len za obdobie od mája 2011 do januára 2012. V prípade obdobia od 28.08.2008 do 12.04.2011 bolo konanie prerušené, teda existoval relevantný dôvod na nekonanie. Práve tieto závery je nevyhnutné vziať do úvahy pri posudzovaní prípadnej existencie príčinnej súvislosti medzi namietaným nesprávnym úradným postupom a vznikom škody, resp. nemajetkovej ujmy. Druhou podmienkou vzniku práva na náhradu škody je existencia samotnej škody. V tomto prípade si žalobca uplatnil náhradu majetkovej škody v sume 100.574,25 eura. Viac skutočností vzťahujúcich sa k majetkovej škode žalobca v žalobe netvrdí, neoznačil ani nepopísal mechanizmus vzniku škody, nijako neodôvodnil jej výšku, neoznačil ani nepredložil dôkazy na preukázanie jej vzniku. V prípade škody sa teda žalobca obmedzil len na strohé a nedostačujúce tvrdenie, že mu vznikla, a to v sume 100.574,25 eura. Pre úplnosť žalovaná uviedla, že rozporuje vznik škody a mala za to, že možnosť preukázania vzniku škody v súvislosti s namietaným nesprávnym úradným postupom je v tomto prípade dokonca vzhľadom na okolnosti prípadu vylúčená. Pre existenciu príčinnej súvislosti by v tomto prípade žalobca musel preukázať, že ak by postup súdu nebol poznačený zbytočnými prietahmi v konaní, teda keby bol plynulý, žalobca ako poškodený v trestnom konaní by získal odškodnenie od obžalovaného v trestnom konaní G. X.. Žalovaná poukázala na žiadosť žalobcu z roku 2011, kde žalobca identifikoval skutočné dôvody „vzniku škody“ na jeho majetku, teda skutočné dôvody toho, že sa nedomohol odškodnenia od obžalovaného G. X. pred jeho úmrtím. Tými dôvodmi nebol nesprávny úradný postup súdu v konaní sp. zn. 2T/55/2007, ale postup obžalovaného, ktorý sa ešte pred podaním obžaloby a teda pre začatím namietaného trestného konania zbavil svojho majetku. Túto skutočnosť potvrdzuje i sám žalobca, ktorý na preukázanie vzniku škody, teda na preukázanie nevymožiteľnosti akýchkoľvek prostriedkov od G. X. v žiadosti o predbežné prerokovanie z roku 2011 označil podanie Prezídia Policajného zboru, Úrad boja proti organizovanej kriminalite, odbor vyšetrovania Bratislava ČVS: PPZ-9/BOK-C-2005 zo dňa 12.09.2006. Vzhľadom na uvedené ako podstatný dôvod, pre ktorý by mala byť žaloba v celom rozsahu zamietnutá, považovala neexistenciu príčinnej súvislosti medzi namietaným nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Vo vzťahu k požadovanej náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch žalovaná považovala za nevyhnuté uviesť, že už z vyššie označeného a cit. nálezu Ústavného súdu SR na jednej strane vyplýva, že právo žiadateľa na súdnu ochranu v predmetnom konaní vedenom Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 2T/55/2007 porušené bolo, ale zároveň i to, že Ústavný súd SR v danom prípade za dostatočné zadostučinenie považoval konštatovanie porušenia práva žalobcu ako jedného zo sťažovateľov a finančné zadostučinenie nepriznal. V tejto súvislosti poukázala aj na znenie § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. a vo vzťahu k výške požadovanej

náhrady nemajetkovej ujmy túto považovala a neodôvodnenú a neprimeranú. Žalobca neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré túto odôvodňujú z hľadísk predpokladaných v § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., resp. neuviedol žiadne skutočnosti odôvodňujúce konkrétnu výšku náhrady. Žalobca požaduje náhradu nemajetkovej ujmy v sume 19.000,- eur teda v sume prevyšujúcej maximálnu sumu odškodnenia podľa § 17 ods. 4 cit. zákona pre rok 2012. Žalovaná uviedla, že v prípade náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch výška priznanej náhrady je na jednej strane predmetom voľnej úvahy súdu (a predtým žalobcu pri uplatnení konkrétnej výšky), tá sa ale musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa v žiadnom prípade nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou, ktorá sa vymyká akejkolvek kontrole. Práve z uvedeného dôvodu je nevyhnutné pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prihliadnuť na podmienky podľa § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. a na výšku náhrady, ktorá sa poskytuje obetiam násilných trestných činov. A to i bez ohľadu na § 17 ods. 4 cit. zákona, teda pri určení primeranej a adekvátnej náhrady bolo nevyhnutné prihliadať na maximálnu sumu odškodnenia poskytovanú obetiam násilných trestných činov (podľa zákona č. 215/2006 Z.z.) i pred nadobudnutím účinnosti § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 v znení, na ktoré poukázala.

4/ Súd prvej inštancie žalobcov nárok na náhradu škody posudzoval v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého je potrebné splniť kumulatívne tri zákonné podmienky na priznanie náhrady súdom - (i) nesprávny úradný postup, (ii) škoda a (iii) kauzálny nexus medzi nesprávnym úradným postupom a škodou.

5/Ku škode, ktorú si žalobca vyčíslil na sumu 100.574,25 eur ako majetkovú ujmu spôsobenú obžalovaným G. X. súd uviedol, že súd sa v tomto konaní nestal pasívnym arbitrom a počas pojednávania poukázal na potrebu vykonať a doplniť dokazovanie prostredníctvom preukázania príčinnej súvislosti nároku na náhradu škody a to vykonaním dôkazov z priloženého trestného spisu tak, aby škoda, o ktorú sa zmenšil majetok žalobcu bola riadne preukázaná vo všetkých súvislostiach, pričom dôkazné bremeno spočívalo na žalobcovi. Listiny - doklady o bezhotovostnom prevode finančných prostriedkov, ktoré vkladal žalobca v prospech účtu G. X. a v prospech účtu, kde adresát nie je uvedený a súdu nie je zrejmé, na aký a koho účet vkladal žalobca peniaze, predložil právny zástupca žalobcu až dňa 15.11.2018. Počas celého konania žalobca a jeho právny zástupca len veľmi stroho opisovali skutkový stav, neuvádzali žiadne súvislosti a v plnom rozsahu odkazovali na trestný spis, „kde je všetko uvedené“. Žalobca nepopísal mechanizmus vzniku škody, neodôvodnil jej výšku ani to, na základe akých skutočností či právneho titulu žalobca dospel do štádia poskytovania finančných prostriedkov obžalovanému G. X.. Žalobca do spisu založil jednotlivé doklady o úhradách súm, pričom z viacerých úhrad nie je zrejmé, na aký účet sa vkladajú, resp. kto je jeho vlastníkom a kto s ním disponuje. Na niektorých dokladoch je uvedené meno obžalovaného, avšak súd v konečnom dôsledku nemal z čoho vyhodnotiť, na základe akého titulu vkladal žalobca tieto sumy na účet obžalovaného. Súd poukázal na to, že podľa vyjadrenia právneho zástupcu žalobcu na č.l. 166 je uvedené, že trestný spis chceli pripojiť z dôvodu preukázania prieťahov konania a z dôvodu preukázanie jednotlivých úhrad súm v prospech obžalovaného, avšak podstata a zmysel preukázania nároku žalobcu prostredníctvom dôkazov na vytvorenie celkového obrazu o škode žalobcu zostala nezodpovedaná. Ostatné dôkazy právny zástupca žalobcu na objasnenie skutkového stavu nežiadal vykonať. Súd musel konštatovať, že v danom prípade nebolo zo strany ani nie žalobcu, ako jeho právneho zástupcu, unesené dôkazné bremeno na preukázanie tvrdých skutočností, ktorí počas celého súdneho konania neoznačili ani nepredložili dôkazy preukazujúce vznik škody, o ktorú sa zmenšil majetok žalobcu.

6/Náhradu nemajetkovej ujmy súd posudzoval podľa § 17 zákona č. 514/2003 Z.z. účinného v čase 01.01.2011 do 31.12.2012, v súvislosti len s obdobím stanoveným ústavným súdom za máj 2011 až január 2012., t.j. 9 mesiacov. Podľa názoru súdu prvej inštancie v spojení s nálezom ústavného súdu došlo k nemajetkovej ujme na strane žalobcu, ktorá sa prejavila v osobe poškodeného a to jeho zhoršeným zdravotným stavom, problémami v rodine, v zlej komunikácii s manželkou a svojimi deťmi, čo osvedčil žalobca nielen vo svojom prejave, ktorý niesol znaky plačlivosti, čo je zrejmé aj zo zvukového záznamu, ale aj z výpovede jeho manželky ako svedka, ktorá uviedla, že celá záležitosť mala negatívny dosah na fungovanie rodiny a vzájomné vzťahy medzi príbuznými, taktiež mali pocit, že spoločnosť ich vníma zle. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že predmetná vec má pre žalobcu dôležitosť v rámci každodenného života, pričom počas tohto obdobia nemohol mať právnu istotu, ako vec skončí, keď konanie trvalo od roku 2007 do zastavenia konania v roku 2015. Súd však zopakoval, že pri nesprávnom úradnom postupe môže vychádzať len z nálezu ústavného súdu, ktorý nečinnosť okresného súdu stanovil na obdobie máj 2011 až január 2012, t.j. 9 mesiacov a teda nemajetková ujma po tomto období súdu prvej inštancie preukázaná nebola.

7/K sume 600,- € dospel súd v spojení so stanoviskom Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. Cpjn 206/2010, kde je uvedený postup súdu, resp. hodnotenie výšky ujmy, ktoré vychádza zo základnej

čiasťky stanovenej násobkom celkovej doby konania v rokoch či mesiacoch. Analogicky súd vychádzal z tohto rozhodnutia, pričom tak ako Najvyšší súd ČR, aj súd prvej inštancie ustálil, že pre pomery na území Slovenskej republiky je primeraná čiastka 600 - 800,- € za jeden rok konania. Podľa názoru súdu, ak ide o ústavným súdom priznané prieťahy, je dôvodné priznať žalobcovi za príslušný časový úsek čiastku pohybujúcu sa v hornej hranici, čo je 800,- € za jeden rok nečinnosti. Súd však priznal alikvotnú čiastku za 9 mesiacov, čo vychádza 600 eur (800 eur : 12 mesiacov = 66,66 eur za 1 mesiac).

8/Prieťahy v konaní po rozhodnutí ústavného súdu až do zastavenia trestného konania neboli preukázané zo strany žalobcu ani za účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. od 01.01.2011 do 31.12.2012 (okrem súdom uznaného obdobia) ani od 01.01.2013, žalobca v súdnom konaní neuviedol, v čom konkrétne mali spočívať a nepodložil ich žiadnymi inými skutkovými tvrdeniami či dôkaznými listinami. Žalobca žiadal pripojiť trestný spis, avšak dokazovanie týkajúce sa ďalších prieťahov po rozhodnutí ústavného súdu nežiadal vykonať. Navyše samotný verejný ochranca práv konštatoval (č.l. 111) že nebolo preukázané na základe podnetu žalobcu porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, kedy verejný ochranca práv posudzoval obdobie od 10.07.2012 do 11.06.2014 (kedy vydal upovedomenie o vybavení podnetu).

9/Súd vzal na vedomie podanie žalobcu doručené súdu dňa 20.02.2017, v ktorom uvádza, že nemajetkovú ujmu si uplatňuje v zmysle ochrany osobnosti, avšak súd poukázal na tú skutočnosť, že pôvodne žaloba bola podaná v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., pričom v podanej žalobe a v ostatných vyjadreniach žalobcu a jeho právneho zástupcu absentujú právne predpisy Občianskeho zákonníka na ochranu osobnosti v súvislosti s nemajetkovou ujmov, ako aj jej zdôvodnenie v zmysle Občianskeho zákonníka. Súd považoval zmenu úpravy právneho nároku týmto podaním za účelovú zo strany žalobcu. V prípade, ak sa žalobca domáhal nemajetkovej ujmy v zmysle ochrany osobnosti, tento nárok si má riešiť samostatne mimo osobitného predpisu zákona č. 514/2003 Z.z. resp. nemajetkovú ujmu.

10/Kauzálny nexus medzi škodou a nesprávnym úradným postupom vyhodnotil súd prvej inštancie tak, že tento pri nemajetkovej ujme preukázaný bol, nakoľko Okresný súd Bratislava I v zmysle nálezu ústavného súdu bol nečinný 9 mesiacov. Súd z toho titulu priznal žalobcovi náhradu za 9 mesiacov nečinnosti vo výške 600 eur. Vo vzťahu ku škode, majetkovej ujme vo výške 100.574,25 eur súd konštatoval, že príčinná súvislosť z titulu neunesenia dôkazného bremena zo strany žalobcu nebola preukázaná, nakoľko právny zástupca si nesplnil všetky svoje povinnosti a neoznačil dôkazy a ani nenavrhol všetky dôkazy, ktoré by osvedčili žalobcovu právo na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Vo zvyšku nárokov žalobcu na náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy súd preto žalobu zamietol.

11/O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanej, ktorá bola v konaní úspešná, ich náhradu nepriznal, nakoľko si ich neuplatnila.

12/Proti tomuto rozsudku podali odvolanie tak žalobca ako i žalovaná.

13/Žalobca odvolanie proti zamietajúcej časti rozsudku súdu prvej inštancie a proti časti týkajúcej sa trov konania odôvodnil tým, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Podľa žalobcu písomné vyhotovenie rozsudku a jeho odôvodnenie nezodpovedá ust. § 220 CSP, považoval ho za nepreskúmateľné. V odôvodnení absentuje posúdenie jednotlivých dôkazov, vysvetlenie, ktoré dôkazy boli pre súd rozhodujúce a čo konkrétne viedlo k tomu, že žaloba bola zamietnutá. Absentuje tiež popisovanie skutočností, ktoré súd považoval za preukázané a ktoré nie, absentuje tiež vyporiadanie sa s jednotlivými argumentami žalobcu.

Súdu prvej inštancie vytykal, že sa neoboznámil s trestným spisom OS BA I sp. zn. 2T/55/2007, od ktorého konania sa odvíja celý nárok žalobcu. Trestný spis má preukazovať prieťahy vzniknuté v tomto konaní, potrebné je tak zhodnotiť celý priebeh konania a celý spis, na čo bolo potrebné, aby sa súd s celým spisom, napriek jeho obsiahlosti, oboznámil, bez čoho nie je možné kvalifikovane prijať právny názor ohľadne žalobcom uplatneného nároku.

Podľa žalobcu konanie vedené na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 2T/55/2007 bolo celé poznačené prieťahmi a teda nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci. Aj v období do mája 2011 došlo k viacerým procesným pochybeniam (uznesenie o odmietnutí obžaloby, zrušené odvolacím súdom, prerušenie konania v auguste 2008, pribratie do konania znalca až v októbri 2010, pričom znalecký posudok nebol do apríla 2011 vypracovaný, hoci z iného spisu súd vedel, že obžalovaný je schopný sa na hlavné pojednávanie dostaviť, na čo žalobca súd upozorňoval). Ústavný súd síce skonštatoval, že prerušenie konania neznamená prieťahy v konaní, žalobca však má za to, že konajúci súd má neustále posudzovať trvanie prekážky a možnosť jej odstránenia s cieľom pokračovania v

konaní, ktorým spôsobom konajúci súd nepostupoval. Rovnako v období od januára 2012 do zastavenia konania v apríli 2015 k prieťahom v konaní dochádzalo. Napriek vyjadreniu O.. W., že zdravotné problémy obžalovaného by nemali tohto obmedzovať pri účasti na pojednávaní, vo veci sa ďalej nekonalo, v januári 2014 bolo trestné konanie opäť prerušené, keďže zdravotný stav obžalovaného sa natoľko zhoršil, že znalec už neodporúčal prítomnosť obžalovaného na pojednávaní. Z celého priebehu konania možno badať zdĺhavosť, pomalosť, prieťahy, nemožnosť vyporiadať sa so zdravotným stavom obžalovaného zo strany súdu. Toto spôsobilo, že voči obžalovanému nemohol byť vydaný odsudzujúci rozsudok, keďže pred jeho vydaním zomrel, a žalobcovi tak bolo zmarené právo uspokojenia jeho pohľadávky z titulu náhrady škody. Pokiaľ verejný ochranca práv prieťahy v konaní po roku 2012 nevidel, vybavenie podnetu verejným ochrancom nie je právne záväzné a nemôže byť smerodajné pri posudzovaní existencie prieťahov v konaní.

Žalobca už v žalobe tvrdil, že za škodu považuje pohľadávku, ktorú si v trestnom konaní uplatnil ako poškodený, resp. jej stratu a jej nevyožiteľnosť spôsobenú prieťahmi v trestnom konaní. V rámci trestného konania bola táto škoda ustálená, napriek tomu žalobca do spisu doložil kópie vkladových lístkov a potvrdení o jednotlivých sumách zaplatených v prospech obžalovaného, ktoré súd vyhodnotil ako nepreskúmateľné, pričom rovnaké doklady v rámci trestného konania postačovali. Škoda a mechanizmus jej vzniku v rámci trestného konania boli nakoniec popísané aj v náleze Ústavného súdu SR, ktorý bol pripojený k žalobe. Pokiaľ súd niektoré z predložených dokladov vyhodnotil ako zrozumiteľné, žalobcovi nie je zrejmé, prečo súd prvej inštancie nemal za preukázaný vznik škody minimálne v tomto rozsahu. Rovnako sa súd pri dokazovaní o škode nevyporiadal s výsluchom žalobcu. Žalobca mal za to, že pokiaľ by sa súd prvej inštancie oboznámil s obsahom trestného spisu, musel by zistiť existenciu príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a vzniknutou škodou. Rovnako nesúhlasil s vyčíslením priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, keďže prieťahy v konaní boli v značne väčšom rozsahu ako v rozsahu deviatich mesiacov, náhradu za ktoré súd prvej inštancie priznal. Vzhľadom na všetky skutočnosti žalobca navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej žalobe zamietajúcej časti zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

14/Žalovaná podala odvolanie proti žalobe vyhovujúcemu výroku napadnutého rozsudku z dôvodov, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanej uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Súd prvej inštancie nárok, ktorý podľa neho vznikol až 27.4.2015, právne posúdil sčasti podľa zák. č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2012, a sčasti podľa rovnakého zákona v znení účinnom od 1.1.2013, všetko za stavu absencie akýchkoľvek prechodných ustanovení v zákone, a za absencie akejkoľvek úvahy či rozumných dôvodov pre takýto postup. Podľa žalovanej nárok mal byť v celom rozsahu, teda aj za obdobie prieťahov konštatovaných ústavným súdom, v celom rozsahu posúdený podľa zák. č. 514/2003 Z.z. účinného od 1.1.2013.

V konaní žalovaná nespochybňovala otázku nesprávneho úradného postupu spočívajúceho v zbytočných prieťahoch v konaní v období od mája 2011 do januára 2012. Sporné však bolo, či v súvislosti s namietaným nesprávnym úradným postupom nemajetková ujma žalobcovi skutočne vznikla, ako aj otázka možnosti priznania akejkoľvek náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Ústavný súd vo svojom náleze jednoznačne konštatoval, že právo žalobcu na súdnu ochranu v trestnom konaní porušené bolo, súčasne však konštatoval, že v danom prípade za dostatočné zadostučinenie považoval konštatovanie porušenia práva žalobcu a finančné zadostučinenie nepriznal. Podľa názoru žalovanej nie je potom prípustné, aby všeobecný súd v konaní o náhradu škody podľa zák. č. 514/2003 Z.z. tento stav reparoval a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch priznal v rozpore so závermi Ústavného súdu SR. Podľa žalovanej súd prvej inštancie neprípustným spôsobom reparoval nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 68/2012 z 10.7.2012, keď za rovnakých skutkových okolností náhradu nemajetkovej ujmy priznal, na druhej strane však neaplikoval ustanovenie § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého predpokladom priznania náhrady je nedostatočnosť zadostučinenia v podobe konštatovania porušenia práva, v tomto prípade nálezhom ústavného súdu. Žalovaná mala za to, že konštatovanie porušenia práva nálezhom ústavného súdu pri daných skutkových okolnostiach predstavuje dostatočné zadostučinenie vzhľadom na ujmu spôsobenú žalobcovi zisteným nesprávnym úradným postupom.

Žalovaná nesúhlasila so záverom súdu prvej inštancie, že nemajetková ujma žalobcu sa prejavila u neho zhoršeným zdravotným stavom, problémami v rodine, zlej komunikácií s manželkou a deťmi. Z vykonaného dokazovania totiž vyplynulo, že žalobca mal zdravotné problémy už od roku 2007, kedy krachol projekt, do ktorého vložil vysokú sumu finančných prostriedkov, kvôli čomu sa zadlžil,

prieťahy v trestnom konaní v období od mája 2011 do januára 2012 neboli a nemohli byť príčinou problémov, rovnako tieto nemohli byť príčinou hospitalizácie žalobcu v roku 2017. Manželka žalobcu ako svedkyňa rovnako identifikovala príčiny zmeny vzťahu manželov počnúc rokom 2003, keby žalobca začal do projektu výstavby nemocnice vkladať prostriedky, kvôli čomu založil dom, rovnako vkladal prostriedky zarobené synom, pričom prostriedky na toto tiež zabezpečila ona i druhý syn ako pôžičky od nebankových spoločností. Príčinou toho stavu v rodine teda neboli prieťahy v trestnom konaní.

Napokon z dokazovania vyplynulo, že napriek právoplatnému rozsudku OS Dunajská Streda č.k. 3T/199/2008-1024 zo dňa 15.12.2010, ktorým bola G. X. právoplatne uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu škody v sume 25.343,56 euro, žalobcovi nebola uhradená žiadna suma. Z toho potom vyplýva, že žalobcovi muselo byť zrejmé, že ani prípadné právoplatné skončenie trestného konania vedeného na OS Bratislava I a priznanie žalobcovi akejkoľvek náhrady škody nebude viesť k získaniu stratených prostriedkov (vložených do skrachovaného projektu).

Súd prvej inštancie rovnako ignoroval dôkaz predložený žalovanou, a to žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody z roku 2011, kde žalobca tvrdí, že sa nemôže domôcť náhrady škody od G. X. v dôsledku postupu prokurátora, ktorý nezaistil majetok obvineného.

Podľa žalovanej je zrejmé, že k negatívnym následkom v živote žalobcu došlo, za ich príčinu však nemožno označiť nesprávny úradný postup OS Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 2T/55/2007, spočívajúci v zbytočných prieťahoch konštatovaných nálezom ústavného súdu v období od mája 2011 do januára 2012. Žalovaná preto navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej žalobe vyhovujúcej časti zmenil a žalobu v celom rozsahu zamietol.

15/Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovanej bol toho názoru, že súd prvej inštancie správne ustálil vznik nemajetkovej ujmy, vzhľadom na jeho odvolanie obsahujúce námietku rozsahu nemajetkovej ujmy ako je obdobie trvania prieťahov zotrval na návrhu, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

16/Žalovaná v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu poukázala na podstatný a rozhodujúci dôvod vyplývajúci z napadnutého rozsudku, v zmysle ktorého nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi namietaným nesprávnym úradným postupom a vznikom majetkovej škody, vo vzťahu ku ktorému dôvodu žalobca v odvolaní nepredniesol žiadne relevantné námietky. Nie je možné prijať názor žalobcu, že ak by súd prvej inštancie v trestnom konaní konal bez zbytočných prieťahov, žalobca by si vymohol od obžalovaného náhradu škody v sume prevyšujúcej 100.000 euro. Podľa žalovanej je vylúčené, aby k vzniku majetkovej škody došlo práve následkom namietaného nesprávneho úradného postupu - prieťahov v konaní, pokiaľ by sa aj prípadne preukázali prieťahy mimo obdobia konštatované ústavným súdom, žalobcovi by náhrada majetkovej škody nemohla byť priznaná. Za nedôvodnú označila žalovaná námietku žalobcu vo vzťahu k uskutočnenému dokazovaniu. Návrh na doplnenie dokazovania pripojením konkrétneho spisu s požiadavkou, aby si súd celý spis preštudoval a prijímal závery (identifikoval, či a z akých dôvodov došlo k zbytočným prieťahom) predstavuje porušenie základného princípu civilného sporového konania, a to princípu rovného postavenia strán sporu. Súd prvej inštancie vyhovel návrhu žalobcu na pripojenie trestného spisu, žalobca však neoznačil listiny, ktoré z trestného spisu navrhuje oboznámiť, neuviedol, aké skutočnosti chcel oboznámením listín preukázať. Z napadnutého rozsudku navyše je viac ako zrejmé, že dôvod, pre ktorý sa súd neoboznámil s trestným spisom, nebola jeho obsiahlosť, keďže v predmetnej veci rozhodoval ústavný súd nálezom a konštatoval zbytočné prieťahy v určitom období, oboznamovanie celého spisu nebolo potrebné ani účelné. Vo vzťahu k námietkám týkajúcim sa náhrady nemajetkovej ujmy žalovaná poukázala na ňou prednesené argumenty v jej odvolaní, na ktorých v celom rozsahu zotrvala.

17/Na odvolanie žalobcu i žalovanej Krajský súd v Bratislave rozhodol v poradí prvým rozsudkom z 30. októbra 2020 č.k. 5Co/205/2019-315, rozsudok súdu prvej inštancie v žalobe vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalobu zamietol, v časti žalobu zamietajúcej napadnutý rozsudok potvrdil a žalovanej nepriznal náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

18/Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 27. apríla 2022 pod sp. zn. 9Cdo/268/2021 rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 5Co/205/2019-315 z 30. novembra 2020 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keď odvolací súd rozhodol o odvolaní žalobcu i žalovanej bez toho, aby reflektoval skutočnosť, že na majetok žalobcu bol vyhlásený konkurz. Opomenutím vyhodnotenia tejto skutočnosti došlo k procesnému pochybeniu odvolacieho súdu majúcemu za následok porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

19/Okresný súd Prešov uznesením sp. zn. 5OdK/73/2019 zo dňa 8. februára 2019, ktoré bolo zverejnené v obchodnom vestníku dňa 15. februára 2019, vyhlásil konkurz na majetok úpadcu- žalobcu.

20/Podľa § 47 ods. 1 vety prvej zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej ako „ZKR“), ak tento zákon neustanovuje inak, vyhlásením konkurzu sa prerušujú všetky súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi.

21/Podľa § 47 ods. 4 ZKR, v konaniach prerušených podľa odseku 1 možno pokračovať na návrh správcu; správca sa podaním návrhu na pokračovanie v konaní stáva účastníkom konania namiesto úpadcu. Ak návrh na pokračovanie v konaní nie je podaný do konca prvej schôdze veriteľov, súd vyzve správcu a dlžníka, prípadne nerozlučných spoločníkov na strane dlžníka na jeho podanie v lehote nie kratšej ako 30 dní. Ak správca v určenej lehote nevyjadrí s pokračovaním v konaní súhlas, súd pokračuje v konaní s dlžníkom, ak pokračovanie v konaní v určenej lehote navrhne dlžník alebo prípadní nerozluční spoločníci dlžníka. Nepodanie návrhu na pokračovanie v konaní v určenej lehote má účinky späťvzatia žaloby.

22/Podľa § 206j ZKR, konania začaté a právoplatne neskončené pred 1. januárom 2020 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. decembra 2019. Ustanovenie § 47 ods. 4 druhej až štvrtej vety sa použije aj v konkurzoch vyhlásených pred 1. januárom 2020.

23/V dôsledku vyhlásenia konkurzu na majetok žalobcu došlo zo zákona k prerušeniu konania podľa § 47 ods. 1 vety prvej ZKR.

24/Správca konkurznej podstaty úpadcu - žalobcu návrh na pokračovanie v konaní do konca prvej schôdze veriteľov nepodal. Na základe novelizovaného ustanovenia § 47 ods. 4 ZKR odvolací súd vyzval výzvou zo dňa 21. septembra 2022 správcu konkurznej podstaty žalobcu a samotného žalobcu, aby sa v lehote 30 dní od doručenia výzvy vyjadrili, či podávajú návrh na pokračovanie v konaní (ktoré bolo zo zákona prerušené vyhlásením konkurzu). Správca konkurznej podstaty žalobcu návrh na pokračovanie v konaní v súdom stanovenej lehote v zmysle ustanovenia § 47 ods. 4 ZKR nepodal. Pokračovanie v konaní však podaním zo 14. októbra 2022 navrhol žalobca.

25/Správca má možnosť z vlastnej iniciatívy podať návrh na pokračovanie v konaní do prvej schôdze veriteľov, resp. do uplynutia lehoty určenej vo výzve súdu, ktorého konanie bolo prerušené. Ak správca neprevezme prebiehajúci spor, súd, ktorého konanie bolo prerušené, vezme na zreteľ vyjadrenie dlžníka. Ak sa dlžník nevyjadrí alebo nebude súhlasiť s pokračovaním, súd konanie zastaví. Ak dlžník (v prípade tzv. aktívnych sporov, kde úpadca je žalobcom) navrhne pokračovanie v konaní, v konaní súd pokračuje tak, ako keby konkurz nebol vyhlásený s tým, že v prípade, ak sa dlžníkovi prisúdi prípadné plnenie, toto nebude podliehať konkurzu.

26/Odvolací súd potom opätovne preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v medziach a z dôvodov podaných odvolaní podľa § 380 zák. č. 160/2015 Z.z. (CSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP, dospel pritom k záveru, že dôvodné je len odvolanie žalovanej.

27/Zákon č. 514/2003 Z. z. určuje v § 3 rozsah zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci tak, že štát zodpovedá za škodu spôsobenú a) nezákonným rozhodnutím, b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d) nesprávnym úradným postupom.

28/Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom je objektívnou zodpovednosťou štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nie je možné zbaviť a ktorá je založená na súčasnom (kumulatívnom) splnení troch podmienok, a to: 1) existencia nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu, 2) vznik škody, 3) príčinná súvislosť medzi vydaním nezákonného rozhodnutia alebo nesprávnym úradným postupom a vznikom škody.

29/Podľa § 9 ods. 1, 2 uvedeného zákona štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb. Právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom má ten, komu bola takým postupom spôsobená škoda.

30/Rozhodovanie o náhrade škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je závislé od posúdenia príčinnej súvislosti medzi týmto postupom a vzniknutou škodou ako jedným z rozhodujúcich predpokladov pre vznik škody. Ide teda o objasnenie príčin, ktoré viedli k určitému výsledku a o starostlivé zváženie všetkých príčinných súvislostí. O vzťah príčinnej súvislosti sa jedná vtedy, ak vznikla škoda následkom nesprávneho úradného postupu, teda ak je nesprávny úradný postup a škoda vo vzájomnom pomere príčiny a následku. To znamená, že príčinná súvislosť medzi škodou a nesprávnym úradným postupom je daná len vtedy, ak by škoda, nebyť nesprávneho úradného postupu, nevznikla, musí teda ísť o priamu (nie len sprostredkovanú) príčinu vzniku škody. Zároveň treba uviesť, že otázka príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a konkrétnou škodou je síce v prvom rade otázkou

skutkovou, pričom súd zisťuje jej existenciu, avšak záver, či v konkrétnom prípade je alebo nie je daná príčinná súvislosť, je súčasne otázkou právnou, pretože súd tak robí záver o existencii jedného z predpokladov zodpovednosti štátu za škodu, pričom tento právny záver je samozrejme závislý na skutkovom zistení.

31/O vzťah príčinnej súvislosti (tzv. kauzálny nexus) v prípade objektívnej zodpovednosti štátu za škodu sa jedná, ak vznikla škoda následkom nezákonného rozhodnutia či nesprávneho úradného postupu, teda ak je doložené, že nebyť vydania nezákonného rozhodnutia či nesprávneho úradného postupu, ku škode by nedošlo. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva; príčinou vzniku škody môže byť len tá okolnosť, ktorá škodu spôsobila a bez ktorej by škodlivý následok nenastal. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako príčiny škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon zodpovednosť v danom prípade spája. Príčina musí mať nepochybnú vecnú väzbu na vznik škody; príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím či nesprávnym úradným postupom a vzniknutou škodou nie je naopak daná tam, kde do deja vstúpila iná - od právne kvalifikovanej okolnosti na strane štátu nezávislá - skutočnosť, ktorá je pre vznik škody rozhodujúca, teda ak je vznik ujmy vyvolaný bezprostredne okolnosťou, ktorá nemá vecný vzťah k vydaniu nezákonného rozhodnutia či nesprávnemu úradnému postupu. Príčinou vzniku škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom môže byť len taký postup, bez ktorého by škodný následok nevznikol. Základom je úvaha (test *conditio sine qua non*), či by škodlivý následok nastal, nebyť nesprávneho úradného postupu. Ak by tomu tak bolo, príčinná súvislosť by daná nebola.

32/V danom prípade súd prvej inštancie správne uzavrel, že v konaní neboli preukázané základné predpoklady pre priznanie náhrady škody, osobitne existencia príčinnej súvislosti medzi zistenými prieťahmi v konaní a vznikom škody. Pre existenciu príčinnej súvislosti by v tomto prípade žalobca musel preukázať, že ak by postup súdu nebol poznačený zbytočnými prieťahmi v konaní, teda keby bol plynulý, žalobca ako poškodený v trestnom konaní by získal odškodnenie od obžalovaného v trestnom konaní G. X.Š. Žalovaná dôvodne poukazovala na žiadosť žalobcu z roku 2011, kde žalobca identifikoval skutočné dôvody toho, že sa nedomohol odškodnenia od obžalovaného G. X. pred jeho úmrtím. Tými dôvodmi nebol nesprávny úradný postup súdu v konaní sp. zn. 2T/55/2007, ale postup obžalovaného, ktorý sa ešte pred podaním obžaloby, a teda pre začatím namietaného trestného konania, zbavil svojho majetku. Túto skutočnosť potvrdil i sám žalobca, ktorý na preukázanie vzniku škody, teda na preukázanie nevyhnutnosti akýchkoľvek prostriedkov od G. X. v žiadosti o predbežné prerokovanie z roku 2011 označil podanie Prezídia Policajného zboru, Úrad boja proti organizovanej kriminalite, odbor vyšetrovania Bratislava ČVS: PPZ-9/BOK-C-2005 zo dňa 12.09.2006. Sám žalobca aj v odvolaní tvrdil, že pokiaľ by sa súd prvej inštancie oboznámil s obsahom trestného spisu, musel by zistiť existenciu príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a vzniknutou škodou, čo z hľadiska unesenia dôkazného bremena na to povinnou stranou nepostačuje. Vzhľadom na uvedené aj odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie za podstatný dôvod, pre ktorý bola žaloba v tejto časti zamietnutá, považoval neexistenciu príčinnej súvislosti medzi namietaným nesprávnym úradným postupom a vznikom škody.

33/Za nesprávny úradný postup sa v zmysle § 9 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. okrem iného považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon, alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, a tiež zbytočné prieťahy v konaní. Pri posudzovaní takéhoto nesprávneho úradného postupu možno však podľa § 9 ods. 2 citovaného zákona vychádzať len z výsledkov vybavenia sťažnosti na prieťahy, žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prieťahy, z právoplatného rozhodnutia vydaného v disciplinárnom konaní, ktorým sa rozhodlo o tom, že sudca sa dopustil disciplinárneho previnenia, ktoré má za následok prieťahy v súdnom konaní, právoplatného rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorým sa rozhodlo, že bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov alebo z právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu SR o ústavnej sťažnosti, ktorým Ústavný súd SR konštatoval, že sa porušilo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

34/Ust. § 9 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. v pôvodnom znení bolo zmenené zákonom č. 412/2012 Z.z. účinným od 01.01.2013 tak, že upravuje, ktoré orgány sú oprávnené rozhodovať o porušení povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote, ako aj o existencii nečinnosti alebo zbytočných prieťahov v konaní. Zákon č. 412/2012 Z.z., ktorým bolo toto ustanovenie zmenené, neobsahuje prechodné ustanovenie, podľa ktorého by sa vzťahoval len na škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom odo dňa nadobudnutia jeho účinnosti a škoda spôsobená nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím jeho účinnosti by sa spravovala predchádzajúcou právnou úpravou. Neobstojí preto záver, že ust. § 9 ods. 2 citovaného zákona v znení účinnom od 01.01.2013 nemožno aplikovať na tvrdené prieťahy v období od mája 2011 do januára 2012, a to vzhľadom na absenciu prechodných ustanovení, týkajúcich sa tejto právnej úpravy, ale aj vzhľadom na to, že žaloba

žalobcu bola podaná za jej účinnosti a za jej účinnosti aj trvali žalobcom tvrdené prietahy v súdnom konaní, a teda do jeho skončenia mal možnosť postupovať v súlade s touto právnou úpravou.

35/Pri prijatí uvedenej právnej úpravy, obsiahnutej v ust. § 9 ods. 2 citovaného zákona v znení účinnom od 01.01.2013, upravujúcej orgány oprávnené rozhodovať o existencii prietahov, príp. nečinnosti a pod. v súdnych konaniach, vychádzal zákonodarca z platnej právnej úpravy umožňujúcej poškodenému domáhať sa ochrany svojich práv prostredníctvom inštitútu ústavnej sťažnosti podľa § 127 ods. 1 Ústavy SR a z kompetencie ústavného súdu preskúmať, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a tiež z neprijateľnosti preskúmania postupov všeobecných súdov inými všeobecnými súdmi, čo vyplýva z dôvodovej správy k bodu 7 návrhu zákona č. 412/2012 Z.z., v ktorom okrem iného uviedol: „Súdne konanie nie je kompetentný preskúmať súd v konaní o náhrade škody podľa zák. č. 514/2003 Z.z., ale len Ústavný súd SR na podklade ústavnej sťažnosti (resp. predseda súdu na podklade sťažnosti na prietahy). Opačný výklad by znamenal, že by existovalo niekoľko orgánov, ktoré by boli oprávnené v tom istom čase preskúmať postup toho istého súdu z hľadiska vzniku zbytočných prietahov. Pokiaľ by súd konajúci o náhrade škody mohol hodnotiť postup iného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietahov, znamenalo by to absurdný záver, keďže všeobecné súdy by preskúmali postup iných všeobecných súdov, pričom uvedené by mohlo smerovať aj k porušeniu inštančného princípu v súdnictve. Vecne príslušné pre rozhodovanie sporov o náhrade škody sú v prvom stupni zásadne okresné súdy, avšak súdy, ktoré môžu porušiť právo fyzických a právnických osôb na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, môžu byť aj súdy vyššieho stupňa (krajské súdy, Najvyšší súd SR). V prípade, ak by sa zbytočných prietahov dopustil napr. Najvyšší súd SR, poškodený subjekt by sa mal obrátiť v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. na okresný súd, aby konštatoval, že jeho nadriadený orgán sa dopustil zbytočných prietahov. Postup súdu vyššieho stupňa by bol v takomto prípade preskúmaný súdom nižšieho stupňa, čo je zjavne absurdné a uvedené len potvrdzuje, že konštatovať existenciu prietahov v súdnom konaní je oprávnený Ústavný súd SR. Vzhľadom na vyššie uvedené návrh zákona výslovne dopĺňa, že všeobecný súd môže pristúpiť k priznávaniu náhrady škody v konaní podľa zákona č. 514/2003 Z.z. až v prípade, ak o existencii prietahov bolo rozhodnuté týmto oprávneným orgánom.“

36/Neobstojí potom námietka žalobcu, že súd sa neoboznámil s trestným spisom OS BA I sp. zn. 2T/55/2007, ktorý má preukazovať prietahy vzniknuté v tomto konaní, resp. že súd má zhodnotiť celý priebeh konania a celý spis, bez čoho nie je možné kvalifikovane prijať právny názor ohľadne žalobcom uplatneného nároku. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom žalovanej, v zmysle ktorého návrh na doplnenie dokazovania pripojením konkrétneho spisu s požiadavkou, aby si súd celý spis preštudoval a prijímal závery (identifikoval, či a z akých dôvodov došlo k zbytočným prietahom) predstavuje porušenie základného princípu civilného sporového procesu, a to princípu rovného postavenia strán sporu.

37/Podľa § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom od 1.1 2013 v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení (§ 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom od 1.1 2013). Výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu (§ 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom od 1.1 2013).

38/Ústavný súd SR nálezom sp. zn. II. ÚS 68/2012-56 zo dňa 10.07.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 10.09.2012 a vykonateľnosť dňa 11.10.2012 konštatoval, že Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 2T/55/2007 porušil základné právo žalobcu ako aj ďalších poškodených v tomto konaní, aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Žalobcovi finančné zadosťučinenie (žalobcom ako sťažovateľom uplatnené vo výške 100.574,25 €) podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde nepriznal s odôvodnením, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia nie je náhrada škody spôsobenej sťažovateľovi prípadným trestným činom. V danom prípade ústavný súd považoval za dostatočné konštatovanie porušenia označeného základného práva sťažovateľov zaručeného ústavou, ako aj práva zaručeného dohovorom s príkazom okresnému súdu ďalej konať bez zbytočných prietahov tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku nálezu. V tejto súvislosti je potrebné brať do úvahy aj Nález Ústavného súdu SR I. ÚS 412/2011-32 z decembra 2011. Z nálezu ÚS SR vyplýva, že cieľom primeraného finančného

zadosťučinenia je náhrada nemajetkovej ujmy a nemožno ho stotožňovať s odškodným, pričom ide o náhradu nemajetkovej ujmy podľa článku 127 ods. 3 Ústavy SR a § 56 ods. 4 zákona č. 38/1993 Z. z. 39/Odvolací súd dospel potom k záveru, že pokiaľ ústavný súd považoval za dostatočné konštatovanie porušenia označeného základného práva sťažovateľov zaručeného ústavou, ako aj práva zaručeného dohovorom s príkazom okresnému súdu ďalej konať bez zbytočných prieťahov, nie je potom prípustné, aby všeobecný súd v konaní o náhradu škody podľa zák. č. 514/2003 Z.z. tento stav reparoval a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch priznal v rozpore so závermi Ústavného súdu SR. Predpokladom priznania náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. je v prvom rade nedostatok zadosťučinenia v podobe konštatovania porušenia práva, ktoré však v tomto prípade sám ústavný súd za dostatočné označil. Aj odvolací súd je toho názoru, že konštatovanie porušenia práva nálezom ústavného súdu pri daných skutkových okolnostiach predstavuje dostatočné zadosťučinenie vzhľadom na ujmu spôsobenú žalobcovi zisteným nesprávnym úradným postupom.

40/Odvolaciu súdu potom neostalo, než rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej žalobe vyhovujúcej časti zmeniť (§ 388 CSP) a žalobu v tejto časti ako nedôvodnú zamietnuť, v napadnutej žalobe zamietajúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie z hľadiska jeho vecnej správnosti potvrdiť, podľa § 387 ods. 1 CSP.

41/V súvislosti s námietkou žalobcu ohľadom údajne nedostatočného odôvodnenia rozsudku odkazuje odvolací súd na konštantnú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (pozri IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04), ktorý opakovane vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka/strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a ochranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie v súdnej veci vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 185 ods. 1,2,3 CSP) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby, výsledky vykonaného dokazovania (v časti týkajúcej sa náhrady majetkovej ujmy) správne zhodnotil (§ 191 CSP) a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite, jasne a výstižne odôvodnil.

42/Vzhľadom na skutočnosť, že odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie (§ 396 ods. 2 CSP), resp. trov dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). O nároku na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V konaní úspešnej žalovanej náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania nepriznal, keď tejto žiadne trovy v konaní nevznikli.

43/Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).